

31.12.1960 TARİHİNDE KABUL EDİLEN 193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNU'NUN KİŞİLERE YAPILAN YARDIMLAR BAKIMINDAN SAĞLADIĞI MUAFIYET VE İSTİSNALARA İLİŞKİN HÜKÜMLERİ

İKİNCİ KISIM

Muaflık ve İstisnalar

ALTINCI BÖLÜM

Mütefferik İstisnalar

ÜCRETLERDE

MADDE 23 - (Değişik: 2361 - 24.12.1980) Aşağıda yazılı ücretler Gelir Vergisinden istisna edilmiştir:

1. Köylerde ve son nüfus sayımına göre belediye içi nüfusu 5.000'i aşmayan yerlerde faaliyet gösteren ve münhasıran el ile dokunan halı ve kilim imal eden işletmelerde çalışan işçilerin ücretleri;
2. (Değişik: 4369 - 22.7.1998) Gelir Vergisinden muaf olanların veya gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerin yanında çalışan işçilerin ücretleri;
3. Toprak altı işletmesi halinde bulunan madenlerde cevher istihsali ve bununla ilgili diğer bütün işlerde çalışanların münhasıran yer altında çalıştıkları zamanlara ait ücretleri;
4. (...) (Madde 23 ün 1. fıkrasının 4 numaralı bendi, 22.7.1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 82/3-b maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.)
5. Köy muhtarları ile köylerin kâtip, korucu, imam, bekçi ve benzeri hizmetlilerine köy bütçesine ödenen ücretler ile çiftçi mallarını koruma bekçilerinin ücretleri;
6. Hizmetçilerin ücretleri (hizmetçiler özel fertler tarafından evlerde, bahçelerde, apartmanlarda ve ticaret mahalli olmayan sair yerlerde orta hizmetçiliği, süt ninelik, dadılık, bahçıvanlık, kapıcılık gibi özel hizmetlerde çalıştırılanlardır).(Mürebbiyelere ödenen ücretler istisna kapsamına dahil değildir);
7. Sanat okulları ile bu mahiyetteki enstitülerde, ceza ve ıslahevlerinde, darülacezelerin atölyelerinde çalışan öğrencilere, hükümlü ve tutuklulara ve düşkünlere verilen ücretler;
8. (Değişik: 4108 - 25.5.1995) Hizmet erbabına işverenlerce yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler (işverenlerce, işyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyen durumlarda çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin 10,70 Türk Lirasını (**) aşmaması ve buna ilişkin ödemenin yemek verme hizmetini sağlayan mükelleflere yapılması şarttır. Ödemenin bu tutarı aşması halinde, aşan kısım ile hizmet erbabına yemek bedeli olarak nakten yapılan ödemeler ve bu amaçla sağlanan menfaatler ücret olarak vergilendirilir.); (*)

(*) 25 Mayıs 1995 tarih ve 4108 sayılı Kanunun 40-e maddesi hükmü gereğince yayım tarihi 2.2.1995'i izleyen aybaşından geçerli olmak üzere yürürlüğe girer.

(**) Madde 23 ün 8 numaralı fıkrasında yer alan hizmet erbabına işyeri veya işyeri müşterilati dışında kalan yerlerde yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlere ilişkin 10 TL'lik istisna tutarı, 29.12.2010 tarih ve 27800 sayılı R.G.'de yayımlanan, 278 No.lu Genel Tebliğin ilgili hükmü gereğince, 1/1/2011 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

9. (Değişik: 3239 - 4.12.1985) Genel olarak maden işletmelerinde ve fabrikalarda çalışan işçilere ve özel kanunlarına göre barındırılması gereken memurlarla müstahdemlere konut tedariki ve bunların aydınlatılması, ısıtılması ve suyunun temini suretiyle sağlanan menfaatler ile mülkiyeti işverene ait brüt alanı 100 m2'yi aşmayan konutların hizmet erbabına mesken olarak tahsisi suretiyle sağlanan menfaatler (Bu konutların 100 m2'yi aşması halinde, aşan kısma isabet eden menfaat için bu istisna hükmü uygulanmaz);

10. Hizmet erbabının toplu olarak işyerlerine gidip gelmelerini sağlamak maksadıyla işverenler tarafından yapılan taşıma giderleri;

11. (Değişik: 4697 - 28.6.2001 / m.2 - Yürürlük m.14 b) Kanunla kurulan emekli sandıkları ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde belirtilen sandıklar tarafından ödenen emekli, malûliyet, dul ve yetim aylıkları (506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde belirtilen sandıklar tarafından ödenen aylıkların toplamı, en yüksek Devlet memuruna ödenen en yüksek ödeme tutarından fazla ise aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur.) (Genel, katma ve özel bütçelerden ödenen bu nevi aylıklar dahil);

12. (Değişik ibare: 5228 - 16.7.2004 / m.59/3-b) "3308 sayılı Çıracılık ve Mesleki Eğitim Kanununa tabi çıracıların" asgari ücreti aşmayan ücretleri.

13. (Ek: 3239 - 4.12.1985) Yabancı ülkelerde bulunan sosyal güvenlik kurumları tarafından ödenen emekli, malûliyet, dul ve yetim aylıkları;

14. (Yeniden Düzenleme: 4962 - 30.7.2003 / m.5 - Yürürlük m.22 a) Kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan dar mükellefiyete tabi işverenlerin yanında çalışan hizmet erbabına, işverenin Türkiye dışında elde ettiği kazançları üzerinden döviz olarak ödediği ücretler;

15. (Ek: 3239 - 4.12.1985) Yüz ve daha aşağı sayıda işçi çalıştıran işyerlerinde bir, yüzden fazla işçi çalıştıran işyerlerinde iki, amatör sporcu çalıştıranların, her yıl milli müsabakalara iştirak ettiklerinin belgelenmesi ve bu amatör sporculara ödenen ücretler (Asgari ücretin iki katını aşmamak kaydıyla).

TAZMİNAT VE YARDIMLARDA

MADDE 25 - Aşağıda yazılı tazminat ve yardımlar Gelir Vergisinden müstesnadır:

1. Ölüm, sakatlık, hastalık (Değişik ibare: 5904 - 16.6.2009 / m.1 / Yürürlük / m.40) "ve işsizlik sebepleriyle (işe başlatmama tazminatı dahil) verilen tazminat" ve yapılan yardımlar;

2. Muhtaç olanlara belli bir süre için veya hayat kaydiyle yapılan yardımlar (Asker ailelerine yapılan yardımlarla hayır derneklerinin ve yardım sandıklarının yardımları mutlak olarak bu istisnaya girerler);

3. (Değişik: 4697 - 28.6.2001 / m.3 - Yürürlük m.14 b) Kanunla kurulan emekli sandıkları ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde belirtilen sandıklar tarafından, kendilerine zat aylığı bağlananlara aylıkları dışında, kanunları veya statüleri gereğince verilen emekli, dul, yetim ve evlilik ikramiyeleri veya iade olunan mevduatı ve sürelerini doldurmamış bulunanlarla dul ve yetimlerine toptan ödenen tazminatlar (506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde belirtilen sandıklar tarafından ödenen tazminat, yardım ve toptan ödemeler en yüksek Devlet memuruna ödenen en yüksek ödeme tutarından fazla ise aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur. Bu mukayesede gerek muhtelif sandıklardan gerek aynı sandıktan muhtelif zamanlarda yapılan ikramiye, tazminat ve toptan ödemeler topluca dikkate alınır.);

4. Hizmet erbabına ödenen çocuk zamları (Bu zamlar Devletçe verilen miktarları aştığı takdirde, fazlası vergiye tabi tutulur);

5. Evlenme ve doğum münasebetiyle hizmet erbabına yapılan yardımlar (Bu istisna hizmet erbabının iki aylığına veya buna tekabül eden gündeliklerinin tutarına kadar olan yardım kısmına uygulanır.);

6. Sosyal Sigorta kurumları tarafından sigortalılara yapılan ödemeler;

7. (Değişik: 2320 - 17.10.1980) 1475 ve 854 sayılı kanunlara göre ödenmesi gereken kıdem tazminatlarının tamamı ile 5953 sayılı Kanuna göre ödenen kıdem tazminatlarının hizmet erbabının 24 aylığını aşmayan miktarları (hizmet ifa etmeksizin ödenen ücretler tazminat sayılmaz);

8. Genel olarak nafakalar (Alanlar için);

9. Yardım sandıkları tarafından statüleri gereğince kendi üyelerine ölüm, sakatlık, hastalık, doğum, evlenme gibi sebeplerle yapılan yardımlar (.....); (*)

(*) Bendin sonunda (....) yer alan "ile üyelerinin geri verilen mevduatı" ibaresi, 22.7.1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi ile metinden çıkarılmıştır.

10. (Ek: 3239 - 4.12.1985) Yabancı ülkelerde bulunan sosyal güvenlik kurumları tarafından ödenen emekli, dul, yetim, ve evlenme ikramiyeleri veya iade olunan mevduat, sürelerini doldurmamış bulunanlarla, dul ve yetimlerine toptan ödenen tazminat ve yardımlar.